

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878. Första Kammaren. N:o 22.

Lördagen den 30 Mars.

Kammaren sammanträdde klockan 10 f. m.

Justerades två protokollsutdrag för den 28 och protokollet för den 23 i denna månad.

Herr *Hammar* begärde ordet och tillkännagaf, att han efter återvunnen helse infunnit sig för att delta i riksdagsgöromålen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 34, 1:sta punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

1:sta omröstningen:

Den, som vill, att Riksdagen må till aföning m. m., i enlighet med den i första punkten af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 34 intagna stat, åt en nyinrättad, för armén och flottan gemensam artilleri-byrå uppföra ett ordinarie anslag af 25,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har förslaget om beviljande af anslag för en dylik artilleri-byrå icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 70;

Nej — 53.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 140, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 69 Ja och 120 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 139 Ja och 173 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 34, 3:dje punkten föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

2:dra omröstningen:

Den, som vill, att Riksdagen, för inrättande af en intendentur å Karlsborgs fästning i öfverensstämmelse med den vid Stats-Utskottets Utlåtande N:o 7 fogade förslagsstat (Bil. Litt. D), med den förändring, att aflöningsförmånerna för förvaltaren vid central- och hufvudförrådet på Karlsborg bestämmas i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, må med 16,060 kronor höja kommandantsstatens anslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, för inrättande af en intendentur å Karlsborgs fästning i öfverensstämmelse med nyss berörda förslagsstat, med den förändring, att aflöningsförmånerna för förvaltaren vid central- och hufvudförrådet på Karlsborg bestämts till lön 1,800 kronor och tjenstgöringspenningar 1,200 kronor, med 15,060 kronor höjt kommandantsstatens anslag.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 85;

Nej — 41.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 141, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 55 Ja och 133 Nej,

samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 141 Ja och 174 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 34, 4:de punkten litt. a, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

3:dje omröstningen:

Den, som vill, att för anställandet af en löjtnant af andra klassen vid Jemtlands hästjägarecorps anslaget till indelta arméns befälsafföring må med 2,670 kronor förhöjas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om berörda anslagsförhöjning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 35.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 142, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 76 Ja och 114 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 166 Ja och 149 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 34, 4:de punkten litt. b, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

4:de omröstningen:

Den, som vill, att för beredande af aflöning åt en andre ryttmästare och en andre adjutant vid Lifgardet till häst anslaget till detta regemente må med 7,585 kronor höjas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om berörda anslagsförhöjning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 39.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 143, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 76 Ja och 116 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 160 Ja och 155 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 34, 4:de punkten litt. c, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

5:te omröstningen:

Den, som vill, att Riksdagen till aflöning för en ryttmästare af andra klassen vid Husarregementet Konung Carl XV må i detta regementes anslag bevilja förhöjning med 4,425 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om berörda anslagsförhöjning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 88;

Nej — 39.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 144, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 76 Ja och 115 Nej,

samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 164 Ja och 154 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i femte punkten af dess memorial N:o 34 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

6:te omröstningen.

Den, som vill, att Riksdagen för gevärsstillverkning beviljar ett extra anslag af 50,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har något anslag till berörda ändamål icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—79;

Nej—48.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren, och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 145, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 63 Ja och 125 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 142 Ja och 173 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 34, sjette punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

7:de omröstningen.

Den, som vill, att Riksdagen, till anskaffande af ett skjutfält för Svea artilleriregemente, beviljar ett belopp af 270,700 kronor och deraf såsom extra anslag för år 1879 anvisar 100,000 kronor samt i sammanhang dermed i underdånighet anhåller, att Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, huruvida icke det för berörda regemente behöfliga skjutfält

må kunna anskaffas för billigare pris än derfor nu blifvit beräknadt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af medel till ett skjutfält för Svea artilleriregemente icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—81;

Nej—46.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 146, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 54 Ja och 137 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 135 Ja och 183 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet, i dess memorial N:o 34, sjunde punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

8:de omröstningen.

Den, som vill, att Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af anslag för Karlsborgs fästning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till byggnadsarbeten vid nämnda fästning anvisas för år 1879 ett extra anslag af 284,100 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts nådiga framställning, att till byggnadsarbeten vid Karlsborg anvisats för år 1879 ett extra anslag af 184,100 kronor; hvarjemte Riksdagen beslutat att, vid anmälan häraf, i underdånighet anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta före nästa riksdag utreda, huruvida icke de nu till

uppförande afsedda sjukhusbyggnaderna lämpligast böra af trä förfärdigas, samt derefter till Riksdagen göra den framställning i ämnet, hvartill utredningen må finnas föranleda.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—82;

Nej—42.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 147, som upplästes och hvaraf inbemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 70 Ja och 121 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 152 Ja och 163 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i första punkten af dess memorial N:o 35 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

9:de omröstningen.

Den, som vill, att Riksdagen må, med de af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor och förbehåll i afseende å förändrad organisation af och lönerreglering för landtmäteristyrelsen, godkänna det af Kongl. Maj:t framställda förslag till ny stat för detta embetsverk, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, med godkännande i öfrigt af ej mindre af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor och förbehåll i afseende å förändrad organisation af och lönerreglering för landtmäteristyrelsen än ärven det af Kongl. Maj:t framställda förslag till ny stat för detta embetsverk, beslutat,

dels att aflöningen för chefen, sekreteraren, fiskalen och aktuarien skall bestämmas på följande sätt:

	Lön. Kronor.	Tjenstgörings- penningar. Kronor.	
Landtmäteridirektören	5,000: —	2,000: —	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Landtmäterisekreterare...	3,000: —	1,500: —	
1 Landtmäterifiskal.....	2,500: —	1,500: —	
1 Aktuarie och registrator	1,800: —	1,200: —	

dels ock, att vid bestämmelsen om rätt till semester skall intagas det vilkor, att semester får åtnjutas, när sådant utan hinder för göromålnens behöriga gång kan ske.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—96;

Nej—31.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 148, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 55 Ja och 132 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 151 Ja och 163 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 35, tredje punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

10:de omröstningen.

Den, som vill, att för utförande af de under år 1879 erforderliga nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar äfvensom för anskaffande af fasta maskiner till de mindre reparationsverkstäder, hvilka för vården af nya jernvägsliniers rörliga materiel komma att uppsättas, må anvisas ett särskildt anslag för nämnda år till belopp af 800,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen till berörda ändamål anvisat för år 1879 ett särskildt anslag af 600,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda

Ja—80;

Nej—49.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren, och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 149, som upplästes och hvaraf inhemtades,

att omröstningen derstädes utfallit med 67 Ja och 121 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 147 Ja och 170 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 35, femte punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition.

11:te omröstningen.

Den, som vill, att för beredande af tillgång för anställande af fiskeri-instruktörer anslaget till "fiskerinäringens understöd" höjes med 11,400 kronor, eller från 18,600 kronor till 30,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om höjande af anslaget till "fiskerinäringens understöd" icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—79;

Nej—47;

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren, och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 150, som upplästes och hvaraf inhentades, att omröstningen derstädes utfallit med 38 Ja och 148 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 117 Ja och 195 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 36, 1:sta punkten föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

12:te omröstningen.

Den, som vill, att det Stats-Utskottets utlåtande N:o 10 bilagda förslag till stat för Generalpoststyrelsen må jemte de i afseende å den nya afföningen ifrågasatta, uti omförmälda utlåtande intagna vilkor och förbehåll vinna Riksdagens godkännande; dock med det

tillägg, att den embets- och tjänstemännen medgifna semester endast får åtnjutas när sådant utan hinder för göromålen behöriga gång kan ske, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda förslag till stat för Generalpoststyrelsen jemte de i afseende å den nya aflöningen af Stats-Utskottet föreslagna villkor och förbehåll vunnit Riksdagens godkännande, med den förändring, att för Generalpostdirektören lönen bestämts till 7,000 kronor och tjänstgöringspenningarne till 3,000 kronor, med villkor att, om Generalpostdirektören åtnjuter fri bostad, den kontanta lönen skall, så länge denna förmån kvarstår, minskas med 1,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—76.

Nej—51.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 151, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 21 Ja och 164 Nej; samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 97 Ja och 215 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 42 föreslagna, af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

13:de omröstningen.

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, Riksdagen må besluta, det för statens räkning skall, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Styrelsen för statens jernvägstrafik upprättade och förordade plan, anläggas en jernväg af 4,83 fots spårvidd från norra stambanan vid Karlberg till Lilla Värtan med station i närheten af nämnda sjö, hvilken anläggning beräknats kosta kronor 1,250,000; samt,

enär för samma jernvägsanläggning erfordras staten tillhörig under Kongl. Djurgården lydande mark, medgifva, att ersättning för intrång och förluster, som genom jernvägsanläggningen kunna tillskyndas antingen enskilda personer under den tid, nu gällande jordupplåtelse

ega bestånd, eller innehafvare af der befintliga boställslägenheter under en tid af högst femton år från och med år 1879, må till vederbörande, efter behörigen verkställd och godkänd uppskattnng, af statsmedel gäldas; och

vidare medgifva:

1:o att, i händelse det till följd af jernvägsanläggningen skulle finnas nödigt att till annan af Kongl. Maj:t anvisad plats förflytta den så kallade Hjortparken och de Svea artilleriregemente tillhöriga stallar, kostnaden för dessa flyttningar, hvilka böra af Styrelsen för statens jernvägstrafik ombesörjas, må af statsmedel utgå;

2:o att, såsom bidrag till bestridande af kostnaden för hamnanläggning vid Lilla Värtan samt utförande af åtskilliga dermed sammanhängande och i kostnadsförslagen närmare angifna arbeten, hvilka äro till nytta för statens jernvägstrafik och Stockholms kommun gemensamt, men skola genom stadens försorg utföras, Stockholms stad må tillerkännas ett belopp af 100,000 kronor, att utbetalas under loppet af år 1880, mot rättighet för statens jernvägstrafik att för all framtid afgiftsfritt begagna de å en kostnadsförslaget bifogad plansch II utmärkta stenkolsupplagsplatser, hvilka skola till Styrelsen för statens jernvägstrafik af Stockholms stad öfverlemnas fullständigt planerade och enligt förslaget försedda med kajer, vid hvilka 20 fot djupgående fartyg kunna angöra; och

3:o att, under vilkor och förutsättning att Stockholms stad, enligt åtagande, samtidigt med jernvägsbyggnaden företager och på sin bekostnad fullbordar anläggandet å det föreslagna stället vid Lilla Värtan af en hamn med tillhörande upplagsplatser jemlikt plan, som, uppgjord efter hufvudgrunderna i det af Styrelsen för statens jernvägstrafik upprättade förslag, kan blifva af Kongl. Maj:t fastställd, Stockholms stad må, utan ersättning till statsverket, erhålla upplåtelse af de å en planen bifogad karta, litt. K, dels med gröna, dels med brun färg jemte bokstäfverna C, D, F, E och I utmärkta områden af Djurgården med vattnet derinvid, att tillträdas, de med bokstäfverna C och D betecknade områden genast och det öfriga i den mån staden finnes deraf vara i behof för hamnen eller för upplags- och byggnadsplatser, mot skyldighet för staden att dels åt Lifregementets dragon-corps bereda ny lämplig lägerplats för en kostnad, ej öfverstigande 5,000 kronor, dels förvärfva eller till lämplig plats förflytta å denna mark nu uppförda byggnader, hvaribland de Lifregementets dragon-corps tillhöriga byggnader och den i Lindarängen befintliga skottvall af sten, dels i den ordning, som kan varda af Kongl. Maj:t bestämd, utgifva ersättningar för intrång och förlorade inkomster ej mindre till djurgårdskassan, än äfven till innehafvare af boställen och enskilda lägenheter enligt de grunder, som ofvan föreslagits för dylika ersättningar af statsmedel, dels ock kostnadsfritt upplåta den staden tillhöriga mark, som kan blifva för jernvägsanläggningen enligt fastställd plan erforderlig; samt

slutligen, i händelse af bifall till hvad sålunda föreslagits, för ändamålet bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett särskildt anslag till belopp af 1,350,000 kronor att utgå med 750,000 kronor

under år 1879 och 600,000 kronor under år 1880, med rättighet för Kongl. Maj:t att af det för år 1879 anslagna belopp förskottsvis anvisa 100,000 kronor att utgå redan under innevarande år, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda förslag ej vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—93.

Nej—36.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån, efter en kort stunds förlopp, ett protokollsutdrag N:o 152, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 82 Ja och 109 Nej; samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 175 Ja och 145 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Banko-Utskottet i dess memorial N:o 9 föreslagna, utaf Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

14:de omröstningen.

Den som, i enlighet med Banko-Utskottets af Andra Kammaren gillade förslag, vill, att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst, utgörande 2,743,464 kronor 91 öre, ett belopp af 1,350,000 kronor skall öfverlemnas till statsverket samt återstoden åt Riksbanken bibehållas, att, då fullmäktige i Riksbanken finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunna användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Första Kammarens beslut, bifallit Banko-Utskottets ifrågavarande hemställan med den

förändring, att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst, skall, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, ett belopp af 1,700,000 kronor till statsverket öfverlemnas.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—51.

Nej—76.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån, efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 153, som upplästes och hvaraf inheltades, att omröstningen derstädes utfallit med 156 Ja och 33 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 207 Ja och 109 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Herr Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdet fortsättning kl. 7 e. m.

Föredrogs ånyo och biföllos Stats-Utskottets den 23 och 26 i denna månad bordlagda Utlåtanden:

N:o 39, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman;

N:o 40, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående eftergift af en förre banvakten J. A. Gustafsson ådömd skadeersättning till staten; och

N:o 41, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från länsmansbostället Kråkered N:o 1 i Elfsborgs län.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Lag-Utskottets den 23 och den 26 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 24, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser angående presterliga sysslors tillsättande.

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslors tillsättande.

1:sta punkten.

Herr Sjöbring: Jag anhåller att få instämma i den reservation, som emot denna punkt blifvit afgifven af Herr von Gegerfelt. Lika med honom anser jag nemligen det vara olämpligt, att Riksdagen skulle taga denna fråga om hand i det skede, hvori den nu befinner sig.

*Ändring i
gällande be-
stämmelser om
presterliga
sysslors till-
sättande.
(Forts.)*

Jag skulle kunna stanna med detta tillkännagifvande och jag skall också icke länge taga Kammarens uppmärksamhet i anspråk.

Den motion, som föranledt Utskottets förslag i denna punkt, är, såsom vi alla veta, en gengångare från sista Riksdagen. Den blef då här i denna Kammare afslagen och jag har ingen anledning förmoda, att Kammarens pluralitet skulle så hafva ändrat åsigt, att den nu kunde vara villig att, genom ett godkännande af denna punkt, rekommendera en befodringslag, som skulle innehålla den besynnerliga nyhet, att vid förslags upprättande till presterliga tjänster en särskild befodringsgrund skulle användas för hvarje särskildt förslagsrum och som tillika skulle medföra, åtminstone i vissa fall, den tänkvärda verkan, att det skulle blifva förenadt med en viss skandal att hafva fått förslag till en sökt presterlig lägenhet. Ty så måste det väl kännas af dem, som fått andra eller tredje förslagsrummet, sedan till första rummet blifvit uppförd en prestman, den der vore yngre och mindre förtjent, endast af det skäl, att han ansetts till platsen lämpligare. Om en sådan befodringslag blir gällande, kunde man på allvar ifrågasätta, huruvida icke det yrkande, som framställdes under diskussionen öfver denna fråga i Andra Kammaren vid sista riksdagen, borde vinna afseende, nemligen att personer, som fått andra eller tredje förslagsrummet, måtte ega rättighet att afsäga sig sitt förslagsrum, sedan de blifvit utpekade såsom mer eller mindre olämpliga till platsen.

Till det sagda ber jag att antydningssvis få påpeka äfven ett annat skäl, enligt min åsigt det viktigaste af de flera skäl som anfördes mot förslaget vid sista riksdagen, nemligen angelägenheten deraf att i en kyrklig befodringslag söka åstadkomma, att hvarje prestman, som troget söker uppfylla sin kallelse, slutligen må vinna befodran. Denna angelägenhet har, så vidt jag kunnat finna, här blifvit alldeles förbisedd.

På dessa skäl anhåller jag att Kammaren ville afslå den föredragna punkten.

Herr Grafström: Jag ber endast att, med anledning af den reservation, som utaf ordföranden i Lag-Utskottet blifvit afgifven emot den nu föredragna punkten och af den siste talaren biträdd, få uttala min åsigt, att, med hänsyn till beskaffenheten af de utlåtanden öfver kyrkolagskomiténs förslag till kyrkolag och således äfven till förändring i gällande ecklesiastika befodringslagar hvilka blifvit af Högsta domstolen äfvensom domkapitlen afgifna, i närvarande stund hoppet att snart få denna fråga tillfredsställande löst torde vara ännu mera aflägsnadt än någonsin. Då man således knappt kan våga motse, att Kongl. Maj:t skall göra någon proposition till näst sammanträdande kyrkomöte i denna fråga, och då man dertill ihågkommer, att kyrkomötet sammanträder endast hvar femte år, så må man vara berättigad att draga den slutsats, att ett instämmande med reservanten endast skulle för en lång oviss framtid uppskjuta denna viktiga angelägenhet. Hvad Utskottet föreslagit innebär icke annat än en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att de lagar, som för närvarande gälla i afseende på presterlig befodran, måtte

blifva ändrade i öfverensstämmelse med de grunder i afseende å förslags upprättande, som jag i min motion framlagt. Hvilka äro då dessa grunder? De äro i sjelfva verket endast tvenne. Den ena: en utvidgad rätt för stiftstyrelserna vid förslags upprättande; den andra upphäfvandet af pastoratens klassifikation. Jag vill, att, när förslag till en presterlig befattning skall upprättas, biskopen och domkapitlet skola handla såsom tänkande personer, såsom de der både kunna inse församlingens behof och afgifva ett omdöme derom, och icke endast såsom räknemaskiner, som icke hafva annat att göra än att sammanräkna de sökandes examensbetyg eller tjensteår, för att derefter bestämma rummen på förslaget. Liksom man sagt om någon, att han är mera rojalist än Konungen sjelf, så kan det också sägas om mig, att jag är mera episkopal än biskoparne sjelfva. Biskoparne afvisa nemligen med en muu den förmån jag med mitt förslag vill gifva dem. Och dock har jag endast velat bevara åt biskoparne den ställning till stiftet eller församlingen, som måste anses tillhöra dem genom deras embete. Detta är numera så mycket nödvändigare som enligt det beslut, Riksdagens båda Kamrar i fjor fattade, det kan komma i fråga, att församlingarne erhålla rättighet att kalla profpredikant till hvilken presterlig lägenhet som helst, och således, såvida de nu gällande objektiva grunderna för förslagens upprättande skola fortfara, sjelfva tyngdpunkten för tillsättningen af presterliga sysslor i sjelfva verket kommer att falla på församlingarne. Man har haft mycket att invända emot och ansett det i hög grad löjligt, att jag förutsatt, att olika kvalifikationerna skulle gälla med afseende å olika förslagsrum. Jag vågar dock hålla före att det af mig framställda förslag är vida rimligare än de nu gällande bestämmelserna att pastoraten skola fördelas i särskilda klasser med särskilda kvalifikationer för ansökningsrätt till hvarje särskild klass. Jag vill visst icke bestrida, att presterliga meriter kunna förvärfvas på två olika vägar, att t. ex. en person, som sysselsatt sig mera med teologiska studier, kan anses böra starkt komma i åtanka vid tillsättning af pastorat, äfven om han icke mycket tjenstgjort i församlingen, lika som å andra sidan att presterliga meriter kunna förvärfvas genom troget och samvetsgrant arbete i församlingens tjänst. Men jag vågar fråga, om det är rimligare att man indelar pastoraten i olika klasser och säger: till denna klass skola de, som förvärfvat sina meriter på *den* vägen, och till denna klass de, som förvärfvat sina meriter på *den* vägen, hafva företräde; om detta, som sagdt, verkligen är rimligare än det jag föreslagit? Männe det finnes något skäl för en sådan klassifikation, eller kan någon säga, att en större församling har, mera än en mindre, behof af en lärd sjelasörjare eller att en mindre församling har mindre, än en större, behof af en praktiskt duglig pastor? Jag frågar: är detta rimligare, bättre eller förnuftigare än hvad jag föreslagit, nemligen att dessa båda olika slag af meriter skulle uppmärksammas vid upprättandet af *hvarje* förslag och följaktligen kunna komma hvarje församling till godo?

Jag har velat gifva biskoparne och domkapitlet vid tillsättande af första förslagsrummet rätt att, oberoende af dessa objektiva grunder, uttala sitt omdöme om den sökta sysslan särskildt. Mycket kan

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslors tillsättande.
(Forts.)

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslors till sättande.
(Forts.)

sägas mot en sådan anordning och nu sist har ett argument framdragits, som låter något, men som, jag vågar säga det, ej har något att betyda i sjelfva verket. Man har nemligen talat om, att den, som uppfördes å andra eller tredje förslagsrummet, skulle deraf finna sig tillbakasatt eller rent af skandaliserad. Jag frågar, om icke detsamma skulle gälla i afseende å andra och tredje förslagsrummen på hvilket förslag som helst. De, som uppföras i andra och tredje rummen, tyda väl detta helt enkelt endast så, att de anses i viss mån lämplige till sysslan men att en annan anses lämpligare, och denna tolkning blir så mycket mera den enda rimliga, som enligt mitt förslag andra och tredje förslagsrummen skola upprättas helt och hållet efter objektiva grunder. Då hafva ju biskopar och domkapitlen ej uttalat något annat omdöme om dessa sökande än att en annan anses böra framför dem hafva första förslagsrummet och med afseende på de båda andra endast låtit fakta tala.

Jag vågar påstå, att den nuvarande klassifikationen af pastoraten är en inrättning af den beskaffenhet att den alls icke bör på något sätt af Riksdagen omhuldas. Dessutom har denna klassifikation icke heller någon vördnadsbjudande ålder, ty såsom af Utskottets betänkande synes, infördes den först genom Kongl. brefvet den 22 Mars 1798. Det är för mig en orimlighet, att ett sådant stadgande skall finnas, och detta så mycket mera som presterskapet sjelft vid sina prestemöten ega rätt att flytta pastoraten från den ena klassen till den andra och således efter eget godtfinnande förändra karakteren af dem, som till uppförande på förslagen hafva företräde. Detta innebär enligt mitt förmenande ett våldsamt ingrepp i församlingarnas rätt; och endast denna omständighet vore för mig tillräcklig grund att anse det lämpligt att ingå till Kongl. Maj:t med en sådan skrifvelse som Utskottet föreslagit.

Jag får således förorda bifall till Utskottets hemställan.

Herr Lindgren: Af anteckningarna efter detta Utskottets utlåtande finner man, att 8 personer af de 16, af hvilka Utskottet består, reserverat sig mot den nu föredragna punkten. Af denna omständighet anser jag till fullo bevisas, att meningarne äro mycket delade angående behofvet af den ifrågasatta förändringen af stadgandena för presterlig befordring, äfvensom angående lämpligheten af hvad som föreslagits skola sättas i stället för nu gällande bestämmelser. Det låter visserligen väl att säga, att presterne äro till för församlingarne och icke dessa för presterne, men man får icke tolka detta så, att icke något afseende måste göras på presterne och deras befordran. De äro nemligen så uteslutande hänvisade till det kall, de erhållit, och utestängda från så många befattningar inom samhället, hvarigenom de eljest skulle kunna finna någon bergning, om befordran nekas dem, att det icke synes vara med samhällets egen fördel öfverensstämmande att lemna ur sigte deras anspråk på befordran. Men i hvilket fall som helst vill jag här framhålla hvad i en af Utskottets ordförande, med hvilken jag instämt, afgifven reservation yttras, nemligen att, då frågan om de ecklesiastika befodrings-

lagarnes omarbetning i sammanhang med kyrkolagens öfriga delar är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, och, sedan numera Högsta Domstolen afgifvit utlåtande i ämnet, antagligen kommer att utgöra föremål för särskild framställning till instundande kyrkomöte, Herr Grafströms motion icke bör till någon Riksdagens åtgärd föranleda. Jag får således anhålla om afslag å denna punkt.

*Änbring i
gällande be-
stämnelser om
presterliga
sysslor till-
sättande.
(Forts.)*

Herr Widén: Det är med en känsla af icke ringa obehag, som jag äfven i år begärt ordet för att uppträda mot det här återigen förelagda förslaget, därför att det kommit från en aktad embetsbroder, som helt visst dermed i år som i fjor haft ett välmot syfte. Men det har för mig varit oundvikligt, alldenstund detsamma i år som i fjor synts mig stå i uppenbar strid mot hela den anda, som genomgår den lutherska kyrkoföfattningen. Vore frågan att utbilda denna författning i den så kallade episkopala eller katolska rigtningen, skulle detta förslag icke vara olämpligt, men då frågan är att i vår lutherska kyrkoföfattning insätta grundsatser af denna beskaffenhet, måste jag på det lidigaste protestera deremot. Den katolska kyrkoföfattningen utmärker sig för den andan, att inrymma åt kyrkans högsta myndigheter i förhållande till det underordnade presterskapet en uteslutande, oinskränkt makt, likasom det tillhör samma författnings anda att inrymma åt presterskapet i förhållande till församlingen en oinskränkt makt. Man kallar för den skull den katolska kyrkoföfattningen hierarkisk, och ville man benämna densamma med ett uttryck, hemtadt från det politiska lifvet, så måste den kallas despotisk allt igenom, under det att den lutherska författnings anda och syfte visar sig vara monarkiskt-demokratisk och konstitutionel allt igenom. Den förra författningen, der hvar och en öfverordnad inom presterskapet eger en uteslutande makt öfver hvar och en underordnad, innefattar nu också att först och främst inom sjelfva presterskapet hvarje underordnad står alldeles rättslös mot den öfverordnade eller högre. Och på samma sätt står vidare församlingen i sin ordning rättslös mot presterskapet. I den lutherska författningen deremot är förhållandet i begge dessa hänseenden uti allt väsentligt ett sant konstitutionelt. Der äsyftas en harmonisk samverkan mellan alla kyrkans medlemmar i klasser och makter, hvartill visserligen hörer att de öfverordnade utöfva inflytande öfver de underordnade, men, märkom väl! på ett sådant sätt, att desse senare icke äro rättslöse i förhållande till de förre, utan ega en viss sjelfständighet emot dem, så att de t. ex. kunna öfverklaga deras beslut m. m. och vinna behöflig rättelse o. s. v. Men hvad går nu ifrågavarande förslag ut på? Jo, såsom motionären uti en annan i fjor framställd och i denna Kammar med skäl ogillad motion ville åt presterskapet inrymma så oinskränkt makt öfver församlingen, att det utan församlingsmedlemmarnes hörande eller samtycke skulle ega rätt att utstryka dem ur kyrkoböckerna och utesluta dem ur kyrkans gemenskap, så skulle nu i sin ordning inrymmas åt stiftsstyrelsen en sådan makt öfver presterskapet, att detta i afseende på befordran skulle stå alldeles rättslöst i förhållande till denna; ty det är ju här, efter hvad Ut-

*Ändring i
gällande be-
stämnelser om
presterliga
sysslors till-
sättand.*
(Forts.)

skottet sjelft förklarar fråga om att taga bort de objektivt bestämbara befordringsgrunder, som finnas stadgade i nu gällande befordringslagar och sätta stiftsstyrelsens godtycke i stället. Dessa nu stadgade grunder äro: "gudsfruktan, sedlighet, skicklighet och förtjenst". Dessa äro de grunder, som framför allt skola afses för alla tre förslagsrummens fyllande. Först sedan detta skett får frågan förekomma att tillgodose lärdomen, der den nemligen framstår synnerligen utmärkt och detta endast vid större pastorat. I lika sekundär ställning är i sin ordning det afseende stäldt, som särskildt skall fästas på tjänsteålder. Motionärens och andras tal derom, att stiftsstyrelserna skulle af vår författning vara så bundna, att de skulle vara tvungna att gifva förslagsrum till de större pastoraten åt dem, som ej hade presterliga egenskaper, utan blott lärdom, o. s. v. synes mig vara karrikatur, men icke karakteristik af vår författning. Hvad som hufvudsakligen skall afses är, som sagdt, gudsfruktan, skicklighet och förtjenst. Dessa objektiva grunder skulle nu genom bifall till motionen borttagas och allt lemnas så obestämdt och obestämbart åt stiftsstyrelsen, biskop och konsistorialer, att de efter godtycke skulle hafva att fylla det första rummet å förslaget, hvarifrån det vore meningen, att församlingen sedan skulle taga sin själasörjare vid valet. De till en presterlig lägenhet sökande presterna stå ju då här utan all möjlighet till kontroll; enär ju här ingen möjlighet gifves att med framgång, eller till rättelses vinnande öfverklaga, ett på sådant sätt uppgjort förslag. När dertill kommer, hvad som förut redan af den förste talaren blifvit anmärkt, att de personer, som komma att uppföras på 2:dra eller 3:dje förslagsrummet, på samma gång utmärkas såsom mindre begåfvade, såsom icke presterligt skicklige, utan såsom endast egande egenskaperna af att vara lärde och gamla, hvarigenom dessa förslagsrum blifva lika många tillfällen att prostituera dem, som anmält sig såsom sökande, kan jag icke finna detta förslag lämpligt. Det har anmärkts att åtskilliga brister vidläda våra nuvarande befordringslagar. I princip tror jag att man skall få svårt att uppvisa sådana brister. Men låt vara att något deri finnes som kan förbättras -- och i det af kyrkolagskomitéen uppgjorda förslag hafva, så vidt jag förstår, åtskilliga förbättringar föreslagits, så följer icke deraf, att man skall införa något, som är sämre och som står i strid mot kyrkoförfattningens hela anda. Och det är just med hänsyn till andan, princip-orienteringen, och ej om detaljerna, som jag här velat tala och motsätta mig detta förslag, enär det framför allt känts för mig viktigt att i detta afseende vara på det klara och att här icke insläppa något, som med konsekvensens makt sönderrifver hela vår jag vågar säga det i princip lika bibelenliga som sant humana svenskt-lutherska kyrkoförfattning.

Således, ehuru jag väl kan förstå, att personer, som en längre tid vistats i katolska länder, kunna hafva fattat djupa sympatier för hvad de der sett, men det deraf ej följer, att andra, som allt fortfarande lefvat under vår svenskt-lutherska kyrkoförfattning, skola finnas villiga att underkasta sig sådana främmande inflytelser, och detta så mycket mindre, som der i öfrigt alla de förutsättningar sak-

nas, som eljest kunde göra det möjligt att skörda någon god frukt derutaf; så måste jag yrka afslag å Utskottets förslag och bifall till reservanternes hemställan.

Herr Ribbing, Sigurd: Det ärende, som nu föreligger, är alldeles detsamma, som förelåg vid sista riksdagen, såsom bekant är, och under sådana förhållanden torde det icke vara skäl att repetera hvad som då sades, åtminstone icke i någon längre diskussion. Då jag emellertid hör till Lag-Utskottets majoritet och icke reserverat mig mot dess hemställan och då här dels af en ledamot i Utskottet, hvilken reserverat sig, dels af andra talare anmärkingar gjorts mot Utskottets förslag, så torde Herrarne finna naturligt, om jag åtminstone i korthet påminner om hvad, som från Utskottets synpunkt kan anses innebära ett svar på dessa anmärkingar. De äro, såsom Kammaren lätt finner, hufvudsakligen lika med dem, som gjordes sista året, om och den siste talaren tillspetsade sitt yttrande litet starkare än som skedde af någon vid förra riksdagen.

Hvad nu först och främst den formella sidan af Utskottets förslag beträffar, har det anmärkts, att det icke vore lämpligt att nu ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse, då kyrkolagskomiténs förslag ligger under Kongl. Maj:ts behandling, — och jag skall till detta formela argument och till dess förmån göra ett tillägg, hvilket i fjor yttrades, och det är, att, om också Kammaren och Riksdagen kan känna kyrkolagskomiténs förslag, känner Kammaren och Riksdagen icke de anmärkingar vid komiténs förslag, som blifvit af domkapitlen gjorda och som möjligen gifva frågan en annan ställning. — Jag skulle erkänna befogenheten af dessa anmärkingar, om Utskottet föreslagit och här vore fråga om, att Riksdagen skulle för sin del besluta en så och så lydande författning. Ty då kunde det verkligen hända, att Riksdagen, i brist på bekantskap med hvad domkapitlen må hafva upplyst och erinrat, kunde komma med ett alltför inskränkt eller bristfälligt författningsförslag. Men derom är nu icke fråga, utan, såsom Kammaren finner, om en skrifvelse till Kongl. Maj:t. Och denna skrifvelse, hvad betyder den då i förhållande till kyrkolagskomiténs förslag och domkapitlens, åtminstone för mig okända, anmärkingar? Den betyder, att Riksdagen också gör en anmärkning vid kyrkolagskomiténs förslag och för sin del hos Kongl. Maj:t uttalar en önskan, att få befordringslagen i denna punkt något annorlunda än komitén föreslagit, Kongl. Maj:t naturligtvis obetaget att derpå fästa mer eller mindre afseende. Fördelen för ärendets behandling af en sådan skrifvelse är, att det derigenom kan gå hastigare att få ett slut på detta ärende, än om man väntar tills Kongl. Maj:ts proposition kommer och sedan, om man till äfventyrs icke är nöjd med den, måste skriva och yrka att få lagen i en annan riktning, hvarvid det måste blifva fortgång om igen ända från början. Och jag vill erinra om, att de olikheter, som här äro föreslagna, äro i jämförelse med kyrkolagskomiténs förslag icke oväsentliga. Så t. ex. skulle enligt grunderna i den föreslagna skrifvelsen de större och mindre pastoraten *icke* få själasörjare tillsatta efter olika grunder, så att för de större lägenheterna

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslors till sättande.
(Forts.)

*Ändring i
gällande be-
stämmlser om
presterliga
sysslors till-
sättande.
(Forts.)*

lärdom hufvudsakligen skulle meritera och för de mindre tjensteålder och förtjenst. Denna olika grund är dock bibehållen i kyrkolagskomiténs förslag. Vål heter det i detta förslag icke tjensteålder, utan: förtjenst. Men enligt förslaget skall sökandens "förtjenst" bedömas såväl efter tjensteålder, som efter det nit och den skicklighet, hvarmed han skött det kall, honom i kyrkans och läroverkens tjenst varit anförtrödt. Om man nu, på sätt komiterade gjort, säger, att vid första klassens pastorat skall göras afseende på *lärdom* och vid andra klassens pastorat afseende fästas i *första hand* på hvad komitén kallar *förtjenst* och i *andra hand* på *lärdom*; hvad innebär då detta? Jo, att vål vid de mindre lägenheterna tillsättningen skall ske i första hand efter sökandens duglighet för kallet — *jenste* hans ålder i tjensten, som äfven inbegripes i "förtjensten"; — men att deremot vid de större lägenheterna nit och skicklighet i kallet *icke* är den afgörande befordringsgrunden — det är *lärdomen*, och först i andra rummet kommer skickligheten för kallet och nitet! Detta blott såsom ett exempel, hvarför det skulle vara synnerligen lämpligt att äfven Riksdagen uttalade sin åsigt om vissa ändringar i kyrkolagskomiténs förslag.

Angående sjelfva saken har det anmärkts, att det är olämpligt att upprätta förslaget efter olika grunder för hvarje rum, och det anmärktes också i fjor, att detta vore något ovanligt och besynnerligt. Det har äfven i år yttrats af två talare, att det skulle kännas ytterst nedsättande för dem, som finge andra och tredje rummen; att de derigenom skulle få likasom ett misstroendevotum, en försäkran, att de icke egde en passande personlig begåfning. Jag tror, att detta argument innebär att pressa in i förslaget något, som icke med skäl kan tillräknas det. Att så förhåller sig, ådagalägges af de ordalag, motionären begagnat i första punkten af sitt förslag, enligt hvilket i första rummet skall uppföras den, som med afseende på personlig begåfning, vål vitsordad tjenstgöring och den sökta sysslans särskilda behof anses vara den *mest* lämplige. Hvad har man således sagt om dem, som icke sättas i första rummet? Jo, att de i afseende å begåfning och lämplighet för den ifrågavarande sysslan icke äro i *lika hög grad* lämplige, som den, hvilken fått första förslagsrummet. Man har deremot *icke* sagt, att de *äro* olämplige eller *icke* lämplige, utan endast gjort en komparation. Men en *sådan* bestämning som den anförda, såsom grund för förslagsrum till en presterlig syssla, anser och yrkar jag i år, likasom jag, med anförande af skäl gjorde det i fjor, såsom högst väsentlig, derföre ock en förändring af det nu gällande och det af kyrkolagskomitén i detta fall föreslagna såsom högst nödig. Min och motionärens auktoritet är kanske mycket ringa i detta hänseende; derföre tillåter jag mig att försöka citera en mycket större och bättre auktoritet. Denna är svenska kyrkomötet år 1868 i dess underdåniga skrifvelse No 22. Der förekommer bland annat, »att domkapitlen, oakadt deras genom Kongl. Brevet den 31 April 1867 något vidgade pröfningsrätt, likväl genom de ännu gällande befordringslagarne finna sig föranlättna på förslagen uppföra prestmän, hvilka, oakadt ingen anmärkning skett eller kunnat ske mot den

känndom, nit och skicklighet de under föregående embetsförvaltning, ådagalagt, likväl sakna eller i ringa mån besitta den kraft och öfriga gåfvor, som till tjenstens bestridande erfordras»; och anhöll derfor kyrkomötet att, "intilldess ny författning kunde blifva utfärdad, måtte förordnas att, vid upprättande af förslag till konsistoriella pastorat, *öfvervägande* lärdom eller tjensteår väl må i hittills gällande ordning gifva företräde, dock endast till första förslagsrummet, men att, hvad angår andra och tredje förslagsrummen, det skall åligga domkapitlen att *hufvudsakligen* göra afseende å de sökaendes genom föregående embetsförvaltning ådagalagda skicklighet och lämplighet för den *ifråga-varande* tjenstens bestridande." Motionärens förslag afser ju således precis detsamma som 1868 års kyrkomöte begärde och är väl derfor icke något oerhördt. Skilnaden är blott den, att motionären begär endast att *ett* rum, det första, skall upprättas med hänsyn till personlig begäfnings, väl ytsordad tjenstgöring och den sökta sysslans särskilda behof, då deremot de båda andra rummen skulle tillsättas med afseende å lärdom och tjensteålder. Kyrkomötet åter önskade, att *två* rum, det *andra* och det *tredje*, skulle tillsättas efter den förstnämnda grunden och endast det *första* med hänsyn i första hand till lärdom och tjensteålder. På grund häraf tror jag mig kunna påstå, att förslaget icke heller, såsom en talare sagt, andas katolicism och despotism, såvida man icke vill antaga, att 1868 års kyrkomöte var inficeradt af ett sådant ofördelaktigt inflytande. Jag vill, i sammanhang med det sagda, ett ögonblick fästa mig vid ett uttryck af samme talare. Han lade motionen till last att vara uttryck af den katolska kyrkans tendens och karakter såsom despotisk makt, men att den vore i strid mot lutherska kyrkans ande, som, med ett politiskt uttryck angifven, kunde betecknas såsom konstitutionelt monarkisk. Och den ärade talaren angaf ock *hvari* han fann den despotiska tendensen hos den katolska, den konstitutionelt monarkiska andan hos den lutherska kyrkan. Inom den katolska kyrkan vore det lägre presterskapet och församlingarne rättslösa i förhållande till det högre presterskapet, då deremot inom lutherska kyrkan de högre väl utöfvade inflytande på de lägre och på församlingen, men med bibehållen fri rätt för de sistnämnda. Nåväl, med denna förklaring af den ärade talaren själf af betydelsen af den katolska kyrkans despotiska skaplyne och motsättning i afseende derpå mot den lutherska, huru vill han i motionen återfinna den förstnämnda kyrkans sålunda angifna karakter? Hvilken är den rättslöshet, motionen skall yrka eller medföra? Enligt den af Utskottet tillstyrkta motionen skall domkapitlet afgöra hvilken af de sökande det sätter i första rummet, på den grund, att det anser honom för den ifrågavarande församlingens behof vara *mest* lämplig. Sker derigenom något rättskränkande tryck på församlingen? Nej, ty församlingen skall hafva att alldeles såsom nu, välja mellan de *tre* på förslaget uppförde. Men måhända skulle det lägre presterskapet blifva alldeles rättslöst? Ty, sade talaren, nu har man objektiva grunder vid förslags upprättande, i första rummet gudsfruktan, skicklighet och förtjenst och i det andra lärdom och tjensteålder; enligt motionen åter äro alla dessa objektiva grunder borttagna, och blott godtycket

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslor tillättande.
(Forts.)

*Ändring i
gällande be-
stämmelser om
presterliga om
sysslors till-
sättande.*
(Forts.)

hos domkapitlet för de sökandes öde afgörande. Såsom citatet nederst på 1:a sidan af Utskottets betänkande upplyser, yrkar motionen att i första rummet på förslaget domkapitlet skall uppföra den, som med afseende på personlig begåfning, väl vitsordad tjenstgöring och den sökta sysslans särskilda behof anses vara den mest lämplige. Kunnna nu -- det må väl frågas -- nyss nämnda kvalifikationer hos en luthersk prest och vid hans tjenstgöring finnas utan "gudsfruktan, skicklighet och förtjenst", eller är det rimligt, att domkapitlet skulle tillerkänna sagda kvalifikationer åt prest, som domkapitlet fränkande gudsfruktan, skicklighet och förtjenst? Om detta *icke* är rimligt, så är ju *icke* utstruket hvad som nu vid förslags upprättande enligt den ärade talarens uppgift i *första* hand tages hänsyn till vid förslagsrummens bestämmande och som tillika af honom benämnas objektiva grunder.

En andra fråga är nu visserligen den, om förslagsrummen, såsom talaren påstod, i verkligheten bestämmas i första hand efter de sökandes gudsfruktan, skicklighet och förtjenst, och att endast i andra hand dervid komme i fråga lärdom och tjensteålder. För besvarande af denna fråga återoppar jag ånyo kyrkomötets redan citerade skrivelse och hvad deri såges om gällande befodringslagar. "Det torde ej kunna nekas", heter det, "att domkapitlet, oaktadt deras genom Kongl. Brevet af den 31 April 1867 något vidgade pröfningsrätt, likväl *genom de ännu gällande befodringslagarne* finna sig föranlättna att på förslagen uppföra prestmän, som sakna eller i ringa mån besitta kraft och öfriga gåfvor till tjenstens bestridande"; och af *sådant* skäl är det kyrkomötet begär att vid förslag "lärdom och tjensteår väl må *i lit-tills stadgad* ordning gifva företräde" åt ett rum, men ej vid de öfriga rummen. Detta är kyrkomötets omdöme. Huru vid förslag till presterlig syssla *lärdom och tjensteålder* förhålla sig till *personlig skicklighet och lämplighet*. Sjelfva hjertpunkten i motionen och Utskottets mening med dess tillstyrkande är, såsom af utlåtandet visar sig, att domkapitlet skall framträda i en personlig ställning till och med ett uttalande af sin personliga åsigt angående dem, som skola uppföras på förslag, och detta dertill att det påkallas af beskaffenheten af de presterliga befattningarne, der företrädesvis person och personligheten kommer i fråga, hvilket gör att också i första hand åtminstone domkapitlets uppfattning och åsigt i detta fall bör tillkännagifvas.

Slutligen har ånyo återopats vigten af, att hvarje prest, som troget arbetat i församlingens tjenst, må kunna vinna befodraren, och jag är den förste att erkänna vigten deraf, nemligen såvida som det är möjligt utan att derigenom kränka andra och viktigare intressen. Obetingad giltighet kan jag således ej tillerkänna denna sats såsom en princip vid befodringslagarne. En prest har troget skött sitt kall: må vara. Men har han också skött det med sådan förmåga, att *icke* större förmåga till äfventyrs vid en ledig syssla framträder? Är detta *icke* händelsen; finnas andra sökande till sysslan, hvilka ådagalagt större skicklighet och duglighet för tjensten än han, så får han finna sig i att blifva förbigången, han må vara huru trogen som helst i sitt arbete. Ty i annat fall är man inne på den vägen, att man väl

i allmänhet och aldra helst önskar att församlingarne skola få de bästa och utmärktaste prester, men att icke desto mindre, om någon finnes, som ej kunde få befordran, utan att en utmärktare aflägsnades från förslaget, så skulle mindre duglige sättas på förslaget för att icke den gamle och irogne skulle få någon farlig medtäflare. Men något sådant är ju icke rimligt. Det har erinrats om, att presterne äro till för församlingarnes skull, men detta, har man sagt, får betydta, att man alldeles fränser presternes intresse. Jag medger det, men i *första* hand må man väl dock få lof att se på församlingarne. Det är väl icke värre för en prest, än för alla andra, som gå fram på en bana, der de hafva medtäflare, det må nu vara såsom embetsmän, industriidkare eller handtverkare, att pligttrohet och förtjenst må vinna erkännande, men dock icke så, att för deras längd en *högre* grad af pligt och förtjenst skall stå tillbaka.

Jag skall icke upptaga tiden längre, men ett litet tillägg ber jag att få göra. Här har af en talare, liksom till ursäkt för motionären, blifvit anmärkt att den anda, som genomgår motionen, vore lätt förklarad från en person, som länge vistats i katolskt land. Jag får vid denna anmärkning, tillämpad på motionären, för det första erinra, att densamma, om jag ej misstager mig, är historiskt origtig. Så vidt jag kanner har motionären icke uppehållit sig någon längre tid i katolskt land, utan i England, hvilket ju ej är katolskt, den tid han varit utom fäderneslandet. Men för det andra, antaget ock, att han längre tid hade vistats i ett katolskt land; tror jag dock icke, att det är alldeles lämpligt att i en offentlig diskussion om bestämdt ärende komma så pass nära inpå personlighet, som med en dylik anmärkning sker, allra minst när den personlighet, som är i fråga, fortfarande är prest, icke i katolska, utan i lutherska kyrkan. Det synes då vara bättre, än att, vore det ock i form af ursäkt, göra personliga antydningar om katolska tendenser, helt rätt fram mot sak rigta de anmärkningar, man mot denna anser böra rigtas.

Jag anhåller vördsamt om bifall till Utskottets hemställan.

Grefve Mörner, Oscar: Jag kan icke annat än känna det litet motbjudande att år efter år uppträda i samma sak och orda i samma fråga. Det har redan blifvit antydt, men jag ber icke desto mindre att få påpeka att nu föreliggande motion är densamma, som vid förra riksdagen af samme motionär väcktes. Den bekämpades då i första rummet af en ledamot i Kammaren, som nu till följd af sin ställning icke får taga del i debatten, och derjemte af flere andra ledamöter i Kammaren, och motionen föll äfven med stor majoritet. Det skulle vara orätt att antaga, att Kammaren nu skulle hafva så förändrat sig, att den vore villig att antaga hvad den förra Riksdagen med stor röstöfvervigt förkastade. Man kan då tycka, att jag kunde nöja mig med att hänvisa till den vid förra riksdagen i ämnet förda diskussion, och jag medgifver att det vore frestande att så göra; men jag befarar, att denna diskussion, ehuru, såsom jag antydt, till somliga delar mycket värderik, kanhända dels blifvit förgäten och dels af några ledamöter icke läst. Derför tillåter jag mig att säga några

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslors tillsättande.
(Port.)

*Änöring i
gällande be-
stämmelser om
presterliga
sysslors till-
sättande.
(Forts.)*

få ord öfver detta ämne. "Några få ord" är dock ett uttryck, som ofta missbrukas, och jag skall därför icke på förhand lofva hvarken att mina ord blifva få eller många utan endast bedja att få *orda* i frågan.

Grundtanken i Herr Grafströms förslag är utom all fråga, att församlingarne skola förseas med de bästa prester, som kunna ånskaffas; således en i alla afseenden både ädel och vacker grundtanke, som i och för sig är värd allt erkännande. Men frågan blir nu, om man kan antaga, att detta mål skall kunna nås genom antagande af Herr Grafströms förslag, eller om icke motionären under sin sträfvan mot det vackra målet något misstagit sig om rätta vägen och omfattat åsigt, som vid närmare granskning icke hålla streck. Enligt detta förslag skulle domkapitlet ega att på första förslagsrummet uppföra den, som domkapitlet, med afseende på personlig begåfning, väl vitsordad tjänstgöring och den sökta sysslans särskilda behof, ansåg vara den *mest* lämplige. En af de senaste talarne har lagt synnerlig vikt på orden *den sökta sysslan*. Jag ber att få fråga, huru skall något domkapitel i världen kunna hafva en sådan kännedom om de sökande och om den syssla, hvarom är fråga, om den församling, hvars prest det är fråga om att tillsätta? Hvilket behof har en församling i detta hänseende? Jo det måste alltid vara lika angeläget för alla församlingar att få en prestman, som kan rent och klart predika, har nit för läran och, med ett ord, kan sköta sitt embete. Om i någon församling förekomma sådana religiösa rörelser, som kunna fordra annan begåfning af presten, huru skall domkapitlet veta detta? Biskopen må vara huru nitisk som helst; han reser omkring i sitt stift, men hinner icke mer än till några få ställen hvarje år, och den uppfattning af församlingarnes särskilda behof, han kan erhålla genom att resa omkring och göra korta besök här och der, torde icke vara mycket värd. Domkapitlets ledamöter, som till stor del äro lektorer, hafva hvarken tid eller råd att resa annat än en och annan gång till sina prebenden och till några släktingar och vänner i landsorten för att förskaffa sig en väl behölig hvila och förströelse och hafva således ingen tid att egna sin uppmärksamhet åt dessa förhållanden. Således blir domkapitlets kännedom om församlingarne mycket ytlig och ofullständig, undantagande de församlingar, som ligga alldeles nära stifts-

staden. Vidare, säger man, skall domkapitlet pröfva de sökandes begåfning och lämplighet för sysslan; men huru skall detta tillgå? Presterne äro spridda inom stiftet och komma kanske ganska sällan till stiftsstaden och då blott på ett kort besök. De utöfva sin verksamhet inom en temligen ringa krets, och huru skola de blifva verkligen kända för domkapitlet? Frågar man medlemmar af domkapitlet: kan ni säga mig, huru den eller den presten är begåfvad, måste de grunda sitt svar på hörsagor, som gå man och man emellan, ty oftast hafva de aldrig hört honom predika, ej heller fått personlig kännedom om någon annan del af hans presterliga verksamhet annat än möjligen inom en trängre krets omkring stiftsstaden. Skall då denna trängre krets få det företrädet, att endast de, som lyckats blifva anstälde der,

kunna hafva hopp om befördran? Den enda, som kan hafva någon kännedom om presterna i stiftet är biskopen, så framt icke ledamöterna i domkapitlet anse att de kunna af skolpojkarne från de särskilda orterna inhenta kännedom om dessa orters prestmän, hvilket de dock aldrig böra nedlåta sig att så efterfråga. Jag anser således, att genom detta förslag det dermed afsedda målet icke vinnes, men att det deremot kan verka skadligt så till vida, som, då det är utom all fråga, att ett domkapitel kan misstaga sig vid den pröfning, som skulle tillkomma detsamma, sedan misstag skett, man kan komma att draga i tvifvelsmål denna myndighets förmåga att fullgöra sitt kall.

Dessutom har här blifvit åberopadt ett yttrande af 1868 års kyrkomöte. För det första är det 10 år sedan dess, och för det andra gälde frågan då raka motsatsen till hvad Herr Grafström nu föreslagit. Ty då Herr Grafström vill i första rummet sätta den, som af endast subjektiva grunder anses lämpligast, ville kyrkomötet sätta i första rummet den, som egde företräden efter icke subjektiva grunder, hvilket icke hindrade att den, som skulle uppföras i första rummet, egde samma egenskaper, som de, hvilka uppfördes i 2:dra eller 3:dje. Man kan således icke åberopa kyrkomötets skrifvelse i denna fråga.

Vidare har yttrats mycket om att en förtjent man skulle få vika för en mera förtjent; ja, det bryr jag mig rakt inte om! Sådant sker äfven nu. För min del säger jag icke, att de presterliga befordringslagarne icke behöfva ändras; jag endast yrkar på, att vi icke måtte förhast oss och antaga en skrifvelse, som icke är lämplig. Man säger, att Riksdagens skrifvelse skulle vara en anmärkning mot kyrkolagskommitténs förslag. Kan Kammaren, kan Riksdagen verkligen tillåta sig att göra en sådan anmärkning, innan den läst detta förslag? Det är säkerligen blott ett ringa fåtal af Riksdagens ledamöter, som känner detsamma. och att då göra en anmärkning mot något, som man icke undersökt, är verkligen ett förfarande, som jag finner betänkligt och som jag hoppas att Kammaren ej måtte tillåta sig. Man kan ordna den presterliga befördringen på olika sätt, och utan tvifvel komma ändringar deri att ske. Så har jag hört sägas att inom högsta domstolen fråga varit före om behandling af befordringsfrågan utan sammanhang med det stora kyrkolagsförslaget. Härmed må vara huru som helst, så antyder dock allt, att detta ärende åtnjuter all den uppmärksamhet, som deråt bör egnas, och vid sådant förhållande anser jag icke, att Riksdagen bör antaga en skrifvelse, stödd på grundsatser, hvilkas rättighet man lindrigast sagdt kan betvifla. För min del hysar jag icke endast tvifvel om deras rättighet utan är öfvertygad om deras olämplighet, och anser bäst att nu icke vidtaga någon åtgärd utan vänta till dess kyrkomötet i höst sammanträder, då möjligen ett lämpligare förslag framkommer.

Jag yrkar således afslag å Utskottets hemställan i denna punkt.

Grefve Hamilton: Mot Herr Grafströms förslag har blifvit anmärkt, att detsamma blifvit af denna Kammare vid förra riksdagen förkastadt och att det därför nu icke borde hafva framställts.

Ändring i gällande bestämmelser om presterliga sysslor tillstånd.
(Forts.)

Jag vill icke fästa särdeles afseende vid denna anmärkning, ty, det må vara sant, att, om motionen under sådana omständigheter icke kan hafva mycket hopp om framgång, så har dock å andra sidan erfarenheten visat, att segheten i en motions upprepande slutligen ledt till det dermed afsedda mål och, sedan en fråga flera gånger kommit under öfverläggning, har man vid närmare betänkande funnit hvad som en gång förkastats dock vara antagligt. Icke heller vill jag lägga allt för stor vikt vid den omständighet, att kyrkomötet sammanträder i höst, och att det därför vore tillfälle att få frågan i första hand behandlad af denna myndighet. Likväl tror jag, att farhågan för att frågan icke skulle kunna förekomma vid detta kyrkomöte möjligtvis är öfverdrifven, därför att, äfven om kyrkolagen i sin helhet icke skulle hinna blifva förelagd för och behandlad af kyrkomötet, anhöll dock föregående möte, att företrädesvis de kyrkliga befordringslagarna och rättegångsordningen i ecklesiastika mål skulle i sådant fall skiljas från den öfriga delen af kyrkolagen för att kunna nästa kyrkomöte föreläggas. Jag tror således, att man kan hafva någon förhoppning, att frågan redan då skall förekomma. Men, som sagdt, på dessa omständigheter vill jag icke fästa allt för stor vikt utan egentligen hålla mig till sjelfva motionen, sådan den föreligger oss, och söka tillse, om den verkligen innebär några betänkligheter eller några fördelar framför det förslag, som kyrkolagskomitén framställt.

I första punkten säges, att domkapitlet skall bland de kompetente sökande i första rummet på förslaget uppföra den, som med afseende på personlig begåfning, väl vitsordad tjenstgöring och den sökta sysslans särskilda behof anses vara den mest lämplige. Det är således tre omständigheter, som domkapitlet skall pröfva, och alla dessa omständigheter tillsammans skola afgöra, huruvida den sökande må uppföras i första rummet eller icke. Den första omständigheten eller befordringsgrunden är *begåfningen*. Detta är ett nytt uttryck för de egenskaper, som skulle erfordras för presterliga tjänsters erhållande. Begåfning kan gifva sig till känna på mer än ett sätt. Då man talar om en prests begåfning, menar man visserligen i allmänhet hans predikoförmåga. Men hans begåfning kan vara ganska stor i åtskilliga andra riktningar utan att just yttra sig i förmåga att predika väl, och af motionen får man icke veta, hvilken art af begåfning, som afses.

Väl vitsordad tjenstgöring är en alldeles bestämd sak, om hvilken domkapitlet väl bör kunna hafva bättre kännedom än den siste talaren tycktes föreställa sig. Jag tror, att de flesta domkapitel känna presterne inom sitt stift. De hafva mer än ett tillfälle att göra deras bekantskap och särskildt vill jag i det afseendet påminna om de visitationer, som biskopen är skyldig att hålla.

Men den tredje frågan om den *särskilda lämplighet*, som för en viss syssla skall fordras, är redan något betänkligare. Här fordras nemligen en speciel kännedom om de särskilda förhållandena inom de olika församlingarna, som skulle göra en person lämpligare der än annorstädes. Denna särskilda lämplighet kan möjligen bestå endast deri att en person en längre tid vistats inom en församling och till-

vunnit sig förtroende, samt till följd deraf möjligen skulle kunna uträtta något mer inom denna församling än en annan, åtminstone till dess någon annan, som i sjelfva verket vore skickligare, hunnit göra sig lika känd och lika väl känd. Det ligger således i två af dessa befordringsgrunder något sväfvande, som icke klart utmärker hvad dermed afses, ej heller gifver domkapitlet bestämd ledning för dess omdöme.

*Ändring i gäl-
tande bestämmelser om pre-
sterliga sys-
sels tillsät-
tande.
(Forts.)*

Motionären föreslår vidare, att i andra rummet på förslaget skulle uppföras den, som bäst vitsordas med afseende på ådagalagd lärdom. Mot denna punkt vill jag anmärka, såsom något underlägset vid jemförelse med kyrkolagskomiténs förslag, att, medan det senare förslaget säger att personens förmåga skulle vara sådan, att den prövas vara nöjaktig för tjänstens bestridande, skulle enligt Herr Grafströms förslag den sökande icke kunna nekas andra rummet på förslaget, så vida han hade en större lärdom än de medsökande, äfven om domkapitlet vore öfvertygadt, att han icke vore skicklig till tjänstens bestridande. Det är den största fördelen af komiténs förslag, att det såsom ett oundgängligt vilkor under alla omständigheter förutsätter, att domkapitlet skall pröva en persons lämplighet just för den tjänst som är i fråga.

Motionärens framställning rörande det andra förslagsrummet erbjuder en annan betänklighet. Det är nemligen ganska tänkbart, att, då lärdomsbetygen icke äro särdeles många, flera personer, som hafva alldeles samma lärdomsbetyg, kunna söka ett pastorat och således befinnas alldeles lika berättigade till andra förslagsrummet, emedan dervid blott lärdomen får tagas i öfvervägande. Hvilken af de med lika betyg försedda skall då uppföras på andra förslagsrummet, och kan man då icke säga, att, om domkapitlet slutligen bestämmer sig för en af dem, så blir den medsökande alldeles utesluten från förslaget till och med från tredje förslagsrummet, derför att omständigheterna föranledt domkapitlet att bland de med lika betyg försedda välja någon annan. Ännu sämre skulle det, efter mitt förmenande, blifva med tredje förslagsrummet, då icke någonting annat än tjänsteålder finge tagas i betraktande, ty om också en lång tjenstgöring förutsätter lång erfarenhet, så vittnar den icke lika visst om duglighet till att bestrida en så vigtig och ansträngande tjenstgöring, som ofta åligger kyrkoherden i församlingen. Likasom vid andra förslagsrummet skulle här icke vara mera än en enda befordringsgrund, nemligen tjensteåldern utan afseende på skicklighet hos de sökande.

Jag fruktar, att sjelfva förslaget i och för sig skulle gifva anledning till både orättvisa och osäkerhet hos den pröfvande myndigheten. Dertill vill jag lägga, att det synes mig icke lämpligt att bestämma sig för ett visst förslag med afseende på befordringsgrunderna för de olika pastoraten, utan att med detsamma afgöres församlingarnes inflytande på valen, en fråga, hvarom motionären icke gjort något förslag. Det är ganska lätt att göra en anmärkning mot pastoraternas klassindelning, ty man kan säga, att en prest med något mindre lärdom kan vara skickligare att förestå ett pastorat än en som dokumenterat sig såsom lärd teolog och, å andra sidan, att icke en lång-

Ändring i gäl-
lande bestä-
melser om pre-
stliga syss-
lors tillsät-
tande.
(Forts.)

varig tjänstålder bevisar någon större skicklighet. Men så alldeles orimlig är dock icke denna klassindelning, som af åtskilliga talare dels nu och dels vid föregående tillfällen blifvit framhållet. Det är två omständigheter egentligen, som antyda prestens förtjenster, nemligen dels hans theologiska lärdom och dels hans under längre tid ådagalagda skicklighet för tjensten. Men dessa båda förtjenster äro i sjelfva verket icke med hvarandra mätbara, så att man kan säga, att den högre lärdomen nödvändigt har företräde framför den längre tjänsteåldern, likasom icke heller att den längre tjänsteåldern nödvändigt har företräde framför lärdomen; och det finnes således något skäl för, att dessa olika förtjenster hänvisas till olika embeten. Om man då anser den theologiska lärdomen böra hafva första klassens pastorat sig förbehålla och den längre tjänsteåldern tillika med väl vitsordad skicklighet den andra klassen, så kan någon anse deri ligga ett misstag. Man kan möjligen anse större förtjenst ligga i längre tjänsteålder än i lärdomen; men jag vill blott på de anförda skälen påstå, att klassindelningen icke är så helt och hållet fördömlig. Kyrkolagskomiteu har föreslagit, att den tredje klassen skulle borttagas, just dertfore att, då man har tre klasser med afgjordt företräde för tjänsteålder i en klass och för lärdomsmeriter i en annan, men för den tredje både lärdom och tjänstålder såsom meriter, så måste man komma i den ställning att man nödgas med hvarandra jemföra två storheter, som icke äro med hvarandra mätbara. På grund af nu anförda skäl kommer jag att rösta för afslag å Utskottets förslag.

Herr Berg: I likhet med den föregående talaren måste jag för min ringa del säga, att jag anser motionärens förslag hafva mycket som talar för sig. Det är icke obekant att vår svenska kyrka för närvarande är utsatt för anfall från mer än ett håll. Å ena sidan angripes hon af rationalismen och fritänkeriet, å den andra af de frikyrkliga riktningar, hvilka allt mer och mer vinna terräng och styrka. Under sådana förhållanden måste man ovilkorligen för sig sjelf framställa den frågan, hvad orsaken kan vara att vår kyrka sålunda från flera håll angripes, att folket börjar att få allt mindre kärlek till densamma samt att allt mer se sig om efter andra kyrkliga former. Männe icke anledningen dertill i en väsentlig grad kan sökas i vår kyrkas befodringslagar? Det kan icke nekas, att i de församlingar, der biskop och konsistorium lyckats få tillsätta en prest med verkligt kristligt sinne och nit för det dyra kall han bekläder, det i allmänhet står vida bättre till än i sådana församlingar, der man, bunden vid de trånga formerna för befodrning af prester, nödgats tillsätta antingen en lärd kammarteolog, som icke ens varit ute och tjenstgjort mer än kanske en högst liten tid, eller ock en äldre man, som redan förlorat en stor del af den kraft, hvilken erfordras för att med någon utsigt till framgång kunna sköta ett pastorat. Skulle man nu anse det vara en återgång till katolicismen, om man lade mer frihet i biskoparnes och konsistoriernas händer, så att biskopen kunde på förslag uppsätta sådana prestmän, hvilka han ansåge för den ifrågasatta sysslan särskildt lämpliga? Jag kan för min del icke förstå att

detta skulle vara farligt eller innebära någon återgång till katolicismen, såsom en talare påstått, och när det gäller att bedöma en prests begåfning, lärdom, gudsfruktan, nit och skicklighet, kan jag icke föreställa mig att någon skulle dertill vara mera kompetent än hans biskop. En ärad talare har framhållit såsom något klandervärdt, att motionärens förslag framkommit den ena riksdagen efter den andra. Jag tror tvärtom, att det är mycket godt att det framkommer ännu en gång, och är motionären tacksam att han icke låtit förmå sig att lägga ned sin talan i denna sak. Vi känna alla af historien en man, som ihärdigt upprepade, att Karthago måste förstöras, som fortfor dermed, till dess Karthago föll. Behöfva vi således verkligen reformera i vår kyrkliga lagstiftning, så måste vi envist komma åter med förslag derom, till dess man slutligen på allvar tager itu med frågan. En annan talare anmärkte, att det skulle vara omöjligt för biskoparne att hafva reda på presternes förhållanden, och att de således skulle vara nödsakade att i afseende härå rätta sig efter hörsagor. Det vore illa bestäldt med vår kyrka, om så skulle vara förhållandet, då skulle kyrkan sjelf hafva skrivit sin dödsdom, ty finnes det någon, som bör kunna hafva reda på hurudana presterne äro, så skall det väl vara biskoparne. Jag tror, att ingen kan känna stiftets presterskap bättre än biskopen, som har det maktpåliggande kallet att vara en uppsyningsman öfver det, och kan han icke säga: »den och den måste ni hafva förtroende för», så vet jag icke hvilken man i detta afseende skall kunna lita på. Jag har stor aktning för våra kyrkliga institutioner och har ingenting emot att biskoparne få den makt, att de åtminstone på första förslaget till en presterlig befattning kunna uppsätta den de anse vara mest för församlingen lämplig. Min öfvertygelse är att, om vi icke vilja se huru vår kyrka inom kort sönderbrytes i sina innersta fogningar, är det nödvändigt att något gifva efter för församlingarnes behof, på det de må få en något bättre ställning i förhållande till sitt presterskap, så att de icke blott måtte få sådana prester, som hafva lärdomsmeriter och en hög ålder, utan äfven sådana, hvilka äro verkligt dugliga för den tjänst de skola motaga. Jag minnes särskildt, att, då för några år sedan ett stort pastorat var ledigt, och många sökande dertill anmälde sig, en af desse, som hade lärdomsmeriter, fick pastoratet, emedan biskop och konsistorium icke kunde undgå att uppsätta honom på förslaget, och ändock var det allmänt bekant, att denne man, oaktadt all sin lärdom, var mindre vetande. Då sådant kan hända, tvekar jag icke, äfven om luckor skulle finnas i motionärens förslag, att tillstyrka detsamma.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten och dels afslag derå, framstälde Herr Talmannen först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades många nej, blandade med ja, och sedermera proposition på afslag derå, då svaren utföllo med många ja, blandade med nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Ändring i qällande bestämmelser om presterliga sysslor tillstånd.

(Forts.)

Herr *Grafström* begärde votering.

Uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller 1:sta punkten i Lag-Utskottets Utlåtande N:o 24, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, afslås punkten.

Omröstning företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 25.

Nej — 58.

2:dra och 3:dje punkterna.

Biföllos.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem

O. Brakel.

Rättelse

i Första Kammarens protokoll N:o 21:

Sid. 11, rad. 5 nedifr. står: 800,000 läs: 80,000